

PUNANE RAAMAT

DANIEL WISSER

MÄGEDE KUNINGANNA

Saksa keelest tõlkinud Piret Pääsuke

Originaali tiitel:
Daniel Wisser
Königin der Berge
Jung und Jung
Salzburg und Wien 2018

Toimetanud Katrin Naber
Sarja kujundanud Jüri Jegorov
Disainer Villu Koskaru

Raamatu avaldamist on toetanud Eesti Kultuurkapital,
Bundeskanzleramt Österreich ning Tartu Keskraamatukogu.

Tõlge eesti keelde © Tänapäev ja Piret Pääsuke, 2019
© Jung und Jung, Salzburg und Wien. Kõik õigused kaitstud.

Trükitud OÜ Greif trükikojas
ISBN 978-9949-85-531-5

www.tnp.ee

Robert Meranile

Austatud daamid ja härrad, te ootate, et ma jutustaksin teile midagi oma elust. Minu elu oli ebahuvitav. Minu elu oli kõle, vaikne, sündmusteta ja õigupoolest mitte mainimisväärne. Minu elu kulges omasoodu, see oli silmatorkamatu möödatriivimine õige väikestest liikumistest või üldse mitte millestki, algusest peale kuni selle hetkeni, mil ma nüüd seisan teie ees, et jutustada teile midagi oma elust.

– Ror Wolf, „Neljakümne üheksas liialdus”

Üks kaputsiin saatis väga vihmasel päeval üht švaabi võllapuu juurde. Süüdimõistetud kurtis teel korduvalt Jumalale, et peab nii ebasõbraliku ja halva ilmaga nõnda kibeda käigu ette võtma. Kaputsiin tahtis teda kristlikult lohutada ja ütles: „Sina, kaltsakas, mida sa nii palju hädaldad, sul tuleb ainult kohale minna, aga mina pean säärase ilmaga sedasama teed veel tagasi tulema.”

– Heinrich Kleist, „Berliini õhtulehed”
(53. leht)

ESIMENE OSA DUKAKIS

1. RATASTOOLI- PERSPEKTIIVIST

Ma armastan õde Alikit. Alikit. Alikit. Alikit. Ja ei kedagi teist. Õde Alike teeb kõike õigesti: ta jätab minu toaukse paokile, ta paneb nokatassi puuviljateega alati minust vasakule, ta ei taha konfiskeerida mu öökapist viskipudelit, ta ei noomi mind, kui ma kohvikus veini joon, ja ta ei õhuta mind aeda minema. Kui on õde Alike vahetus, siis tahan ma eranditult, et õde Alike minu eest hoolitseks. Kui sageli olen ma neile seda juba öelnud! Ent kuigi on Alike vahetus, saadavad nad mulle täna uue õe. Ma ei tunne teda, ma pole teda iial enne näinud. Ei tea, kas tema viiks mu Šveitsi?

UUS: *Grüß Gott*, härra Turin!

Kõik teavad, et minu nimes on rõhk esimesel silbil. Uus õde rõhutab aga mu nime teist silpi, nagu oleks tegemist Itaalia linnaga*. Peale selle vihkan ma seda igavest *Grüß Gott*'i. Ma pean hakkama talle kõike seletama, aga ma ei tea, mis ta nimi on. Ma ei suuda nimesilti lugeda.

DR STEINHÄUSER: Haiguse kulule vastav nägemisteravuse langus.

---

* Torino saksapärase nimetus on Turin.

Silmadega läheb järjest hullemaks. Varsti pean hakkama luubiga lugema, just nagu vana Ditscheiner toast 407. Vahel näen ma päevade kaupa kõike hägusalt, siis jällegi näen ainult ühe silmaga. Lõpuks on taas kõik korras – ja õed ei usu mind. Mägede Kuninganna võtab mult silmavalguse, kenasti aegamisi, kuni olen täielikult pime. Ikka ja jälle tekib mul nägemisnärvipõletik, siis hakkab kõik otsast peale: silmaarsti külastamine, vaatevälja mõõtmine, jälle uued ravimid.

UUS: Kas härra Turin tahaks ehk minna aeda, natukene päikest tankida?

Siin hooldekodus kutsuvad kõik mind härra Turiniks, aga see, et uus õde kõnetab mind kolmandas isikus, on irriteeriv. Ei, härra Turin ei taha minna aeda, härra Turin ei taha üleüldse loodust näha. Härra Turin vihkab loodust. Kuna see on julm ja ebaõiglane. Härra Turinil pruugib ainult vaadata oma keha, et nentida, kui julm on loodus. Neljakümne viie aastase mehe keha, mis näeb välja nagu kuuluks see kuuekümne viie aastasele, kuid ei suuda isegi kaheksakümne viie aastasega sammu pidada – see on loodus! Härra Turin ei vaja päikest, sest härra Turin manustab D-vitamiini tilkade kujul. Ja härra Turin ei hakka päikest tankima. Härra Turin hakkab kohvikus Veltlinerit tankima. Selline on elu, vähemasti ratastooliperspektiivist.

Mulle meeldib rääkida endast kolmandas isikus. See kõlab peaaegu nii, nagu oleks jutt kellestki teisest, nagu oleks kellelgi teisel hulgiskleroos, nagu istuks keegi teine siin ratastoolis, nagu oleks uriinikott kõikjal kellegi teise saatja, nagu oleks keegi teine selle hooldekoju asukas.

Uus õde lahkub härra Turini toast. Tal on väga väikesed rinnad. Peaaegu kõikidel MS-osakonna õdedel on väikesed rinnad. Härra Turin ütleb selle kohta: lame nagu pesulaud. Oma naiselt Irenelt on Turin saanud kingituseks tahvelarvuti. Alike pani selle

seinakontakti laadima. Nüüd peaks selle lõpuks kasutusele võtma, siis oleks tal nädalavahetusel Irenele midagi rääkida ega peaks jälle sõnatult vastamisi istuma. Irene käib igal laupäeval ja pühapäeval.

HÄRRA TURIN: Ma vaatasin tahvlist juba ühte Youtube'i videot.

HÄRRA TURIN: Meil on osakonnas uus õde. Ta rõhutab mu nime teist silpi.

HÄRRA TURIN: Vana Ditscheiner istub pool ööd puhkeruumis teleka ees, ja kuna tal on kuulmine nii kehv, keerab ta hääle põhja. Terve osakond peab seda siis kuulama.

HÄRRA TURIN: Täna on õde Alike vahetus. Tead küll, see väike kreeklanna, kõrvarõngas ninas.

Irenet ei huvita miski ta jutus. Härra Turinile meeldib elu hooldekodus, kuid niipea, kui ta sellest Irenele jutustab, tundub kõik naeruväärne. Irene tõstab korraks pilgu ajalehelt ja noogutab härra Turinile, just nagu oleks ta kuulnud. Õde Alike tuleb lõunasöögiga.

ÕDE ALIKI: Härra Turin, kas veidi sõbralikumalt ei saaks?

HÄRRA TURIN: Olen ma olnud ebasõbralik?

ÕDE ALIKI: Miks siis õde Nata äsja nuttes minu juurde tuli?

Härra Turin peab uue õe nime kolm korda endamisi ütleva, et see ära ei ununeks. Igal õhtul harjutab ta õdede tähestikku. Alike. Alike. Barbara. Barbara. Barbara. Jessy. Jessy. Jessy. Ja nüüd siis: Nata. Nata. Nata. Kas nimesildil oli tõesti nii lühike nimi? Härra Turinil on uuest õest kahju, aga tema nimi on juba kord Turin, rõhuga esimesel silbil, ja ta ei taha minna aeda, ei taha, ei taha, ei taha. Ta tahab, et tema eest hoolitseks Alike ja mitte mingi uus õde, ta on seda ometi juba sada korda öelnud. Vähemalt toob Alike talle nüüd lõunasöögi.

HÄRRA TURIN: Mida siis täna antakse?

ÕDE ALIKI: Lihakastet.

HÄRRA TURIN: Lihakastet! Miks peaksin ma täna sööma seda, mille ma juba eile tagasi saatsin?

Aliki tõmbab öökapi lauaplaadi välja, siis läheb ja toob ta kandiku. Härra Turinile meeldib Aliki juures kõik – peale selle, et tal on rõngas ninas.

HÄRRA TURIN: Õde Aliki, teil on kõrvarõngas vales kohas.

ÕDE ALIKI: Teie ei saa sellest aru, härra Turin.

Õhtusöögi jätab härra Turin peaaegu alati vahele, kuna õhtuti istub ta meelsamini kohvikus. Lõunat sööb ta ainult sellepärast, et seda toob tema lemmikõde. Kui toidu toob õde Margit, osakonna juhataja, siis ta isegi ei puuduta seda. Härra Turin tõstab supikausilt kaane, kondensvett tilgub kandikule. Härra Turin vihkab märga kandikut. Ta vihkab märga lauda. Ta vihkab üleüldse märga, selles suhtes sarnaneb ta kassidega.

ÕDE ALIKI: Kuidas teile maitseb?

HÄRRA TURIN: Söödav.

Aliki jääb seniks tuppa, kui härra Turin sööb. Ta teab, et see ei kesta kaua. Söömiseks kulub aega, väärtuslikku aega, mida ta võiks veeta juba kohvikus istudes.

ÕDE ALIKI: Kas te tahvelarvutit juba proovisite?

HÄRRA TURIN: Kui annate mulle oma isikliku meiliaadressi, siis ma kirjutan teile.

ÕDE ALIKI: Härra Turin, nii paljude austajannade juures pole minu jaoks küll ruumi.

HÄRRA TURIN: Kes need minu austajannad siis on?

ÕDE ALIKI: Proua doktor Payer näiteks, see uus psühholoog. Ta on juba kolm korda teie järele pärinud. Ta tuleb jälle täna pärastlõunal.

Aliki võtab kandiku härra Turini lauakeselt. Härra Turinile meeldib ta tõesti, kui kahju, et tal on nii väikesed rinnad. Aga tema puhul meeldib härra Turinile isegi see. Aliki teab, et ta kiirustab kohvikusse minema.

HÄRRA TURIN: Õde Aliki, kas te viite mu Šveitsi?

ÕDE ALIKI: Ärge hakake jälle, härra Turin! Teil pole vaja Šveitsi sõita.

HÄRRA TURIN: Ma pean Šveitsi sõitma, seal on abistatud enese-tapp lubatud.

ÕDE ALIKI: Te surete ka muidu. Päris kindlasti.

HÄRRA TURIN: Äkki saan ma Uberiga Šveitsi sõita. Kas te teate, kuidas see Uberi värk käib?

Härra Turin sõidab iga päev kella 12 ja 13 vahel kohvikusse, mis asub hooldekodu fuajees. Seal istub ta kuni kohviku sulgemiseni ja joob veini. Alike on ainus, kes teda selle pärast ei noomi ega manitse, kõik ülejäänud õed teevad alati märkuse ja selgitavad, kui kahjulik on alkohol. Aga mida paremat võiks juhtuda, kui leida hukatus Veltlineris?

2. SÜNNIMÄRK

Laud number 1 – nii kutsuvad mõlemad asendusteenistujad, Marcus ja Dejan lauda, mille ääres härra Turin istub. Kui Turin ratastooliga liftist välja sõidab, siis on juba kõik tema jaoks valmis. Üks tool on ära võetud, et ta saaks laua äärde. Paremat kätt toolil on päevaleht. Kui Marcus näeb härra Turinit tulemas, kallab ta Veltlineri klaasi ja paneb selle lauale number 1. Veiniklaas peab olema alati vasakul pool. Ja veini juurde härra Turin vett ei joo.

HÄRRA TURIN: Vesi on pesemiseks.

Esimese klaasitäie Veltlineriga loputab härra Turin alla lõunasöögi maitse. Teise klaasi juures võetakse tal selja tagant õlast kinni.